

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister van Justitie
d.t.v. mevrouw mr. I.M. Abels
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9746
www.rechtspraak.nl

datum 10 november 2004
contactpersoon W.H.J. Stemker Köster
doorkiesnummer 070 - 361 9706
e-mail StemkerKoster.w@rvdr.drp.minjus.nl
kamernummer 2A43
ons kenmerk UIT 5056 / ONTW WSK
uw kenmerk 52965234/04/6
onderwerp Conceptwetsvoorstel versterking positie slachtoffer

Geachte heer Donner,

Bij opgemelde brief verzocht u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) te adviseren inzake een conceptwetsvoorstel “versterking positie slachtoffer”.

Gehoord de gerechten heeft de Raad de eer u als volgt te berichten.

Het conceptwetsvoorstel strekt er toe het slachtoffer¹ te erkennen als zelfstandige procesdeelnemer. De positie van het slachtoffer als procesdeelnemer brengt rechten voor het slachtoffer en plichten voor het Openbaar Ministerie en de Rechtspraak met zich. De Raad is van mening dat het conceptwetsvoorstel onvermijdbaar consequenties zal hebben voor de doorlooptijden van strafzaken en aanhoudingen van het strafzaken.

Het is gelet op de strekking van het conceptwetsvoorstel immers niet voorstelbaar dat het onderzoek ter terechtzitting zal kunnen aanvangen² indien het slachtoffer, die de wens kenbaar heeft gemaakt daarbij aanwezig te willen zijn, zijn eventuele advocaat of gemachtigde of de tolk niet of niet goed zijn opgeroepen.

Voorts zal aanhouding in de rede liggen indien het slachtoffer, zijn eventuele advocaat of gemachtigde die uitdrukkelijk kenbaar heeft gemaakt het spreekrecht te willen uitoefenen en/of zich als benadeelde partij te voegen in het strafproces voorafgaand aan de terechtzitting op goede gronden meldt verhinderd te zijn of om onverklaarbare redenen niet ter terechtzitting aanwezig is.

Aanhoudingen leiden altijd tot een stijging van de doorlooptijd. Bij niet-voorzienbare aanhoudingen komt daar bij dat deze ook een verlies aan zittings- en voorbereidingscapaciteit met zich brengen. Onderzoek in 2003 naar de redenen voor aanhoudingen leert dat in tenminste 13% van de aanhoudingen sprake is van onnodig capaciteitsverlies³. Een aanzienlijk deel daarvan komt wordt veroorzaakt omdat

¹ Onder slachtoffer wordt in het navolgende tevens begrepen de kring van personen genoemd in voorgesteld artikel 15f, tweede lid Sv .

² Of na een tussentijdse schorsing van het onderzoek ter terechtzitting: opnieuw aanvangen.

³ Bij de kinderrechter 17%, de politierechter 13% en de meervoudige kamer 23%.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 10 november 2004
kenmerk UIT 5056 / ONTW WSK
pagina 2 van 3

(één van de) procesdeelnemers niet ter terechtzitting aanwezig is⁴. Uitbreiding van de kring van procesdeelnemers zal tot gevolg hebben dat deze categorie van aanhoudingen met capaciteitsverlies groter zal worden. Het is lastig te voorspellen in welke mate dit capaciteitsverlies zal optreden.

Binnen het Sectorprogramma Strafrecht worden overigens aanbevelingen en best practices ontwikkeld, die tot doel hebben het aantal niet-voorzienbare aanhoudingen terug te dringen. Het lijkt er voorshands op dat de oplossing met name gezocht moet worden in een strakker appointeringsregime, waarbij eerder dan thans gebruikelijk een strafzaak niet voor een inhoudelijke, maar voor een pro-forma behandeling bij de rechter wordt aangebracht waardoor het verlies aan (in ieder geval: voorbereidings-)capaciteit lijkt te kunnen worden beperkt. Een toename van het aantal pro-formazittingen leidt echter ook weer tot stijging van de doorlooptijd.

Resumerend is de Raad van mening dat invoering van de onderhavige regeling zal leiden tot een stijging van de doorlooptijden en een groter verlies aan capaciteit. Indien het conceptwetsvoorstel wet wordt zal de Raad de ontwikkelingen monitoren en u daarvan verslag doen.

Voor wat betreft de overige kosten wijst de Raad naar de berekening van de kosten van de invoering van het wettelijk spreekrecht (TK 27632 nr. 15).

Redactionele en artikelsgewijze opmerkingen

Algemeen

De Raad pleit er voor een definitie van het begrip 'slachtoffer' op te nemen in de betekenistitel. Onduidelijkheid bestaat thans hoe het begrip 'slachtoffer' zich verhoudt tot de 'benadeelde partij' en/of de belanghebbende genoemd in artikel 12 Sv. Is 'slachtoffer' een ruimer begrip, vallen deze samen, dan wel wat is de begrenzing tussen deze begrippen onderling?

Art 51a Sv

Het gebruik van de bewoordingen 'aanvang en voortgang' in het eerste lid zijn onduidelijk en verwarrend. Wanneer vangt bij de politie een zaak tegen de verdachte aan? Door de enkele aangifte tegen een (NN)verdachte? Wat wordt bedoeld met het aanvangen en voortzetten van de vervolging? Ziet dit enkel op de formele vervolgingsbeslissingen van de officier van justitie of moet dit in een ruimer kader (alles wat de vervolging raakt)?

Ziet - voorts - de schriftelijke kennisgeving van de datum van de terechtzitting ook op de nadere terechtzitting? Is het de bedoeling dat het slachtoffer een afschrift van het vonnis/arrest (kosteloos, zie in dit verband ook voorgesteld 51b lid 6 Sv) wordt toegezonden? Wie is alsdan daarvoor verantwoordelijk, de officier van justitie of het gerecht?

Art 51b Sv

Hoofddregel is dat vóór aanvang van het onderzoek ter terechtzitting de officier van justitie beslist of stukken aan het dossier worden toegevoegd en de rechter ná aanvang van het onderzoek ter

⁴ Bij de kinderrechter is dat de oorzaak van ongeveer driekwart van de aanhoudingen, bij de politierechter iets minder dan de helft, bij de meervoudige kamer ruim een kwart.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 10 november 2004
kenmerk UIT 5056 / ONTW WSK
pagina 3 van 3

terechtzinging. Is het niet eenvoudiger te bepalen dat het slachtoffer ter terechtzitting de rechter kan verzoeken stukken aan het dossier toe te voegen? Overigens merkt de Raad op dat geen termijn wordt gesteld aan het indienen van een verzoek tot kennismaken/voegen, noch met betrekking tot de beslissing daarop van de officier van justitie. Onder omstandigheden kan dit er toe leiden dat het onderzoek ter terechtzitting tegen de verdachte aanvangt, terwijl nog niet besloten is op het bezwaarschrift van het slachtoffer.

Art 51c Sv

Onduidelijk is wat de positie is van de persoon die het slachtoffer ingevolge het eerste lid kan bijstaan. Kan de memorie van toelichting daar nader op ingaan?

Art 51e Sv

Tweede lid onder b: voorgesteld wordt 'bloedverwanten in de rechte lijn tot en met de eerste graad' te vervangen door 'bloedverwanten in rechte lijn van de eerste graad'.
Derde lid, tweede volzin: gelet op de context wordt met de 'minderjarige' kennelijk bedoeld de minderjarige die de leeftijd van twaalf jaar nog niet bereikt heeft.

Art 51g Sv

Aanbevolen wordt het tweede en derde lid om te draaien.

In het eerste lid, eerste volzin kunnen de woorden 'of doet dit toezenden' gemist worden.. Voorts wordt aanbevolen dat de toezending van het formulier uiterlijk geschiedt ten tijde van de mededeling ex 51a, eerste lid. De huidige redactie lijkt aan een andere verstrekking in de weg te staan.

Art 288a

De toevoeging van het voorgestelde tweede lid heeft weinig praktische waarde gelet op de bij de gerechten reeds bestaande en toekomstige klachtenregelingen.

Hoogachtend,

D.J. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak